

Agendacommissie

Voorstel

Vergadering van 26 mei 2020
Beleid

Verordening Jeugdhulp en Maatschappelijke Ondersteuning gemeente Westerveld 2020 - Advisering Commissie/besluitvorming Raad

Auteur

Carlien Wielsma

Beknopte samenvatting

Voor u ligt de Verordening Jeugdhulp en Maatschappelijke ondersteuning Gemeente Westerveld 2020. Deze is gebaseerd op de 'omgekeerde model-verordening Sociaal Domein' van Stimulansz. In de Verordening wordt vastgelegd op welke wijze de gemeente Westerveld de Wmo- en jeugdhulp wil uitvoeren. Er is voor gekozen om de Participatiewet nog geen onderdeel te laten uitmaken van voorliggende Verordening. Dit is op termijn wel de wens. Het beoogd resultaat is:

1. De Verordening draagt bij aan de uitvoering van het gemeentelijk Jeugdhulp en Wmo-beleid;
2. De Verordening legt een fundament onder de huidige uitvoeringspraktijk, de omgekeerde toets en stimuleert tot doorontwikkeling van de toepassing ervan;
3. De Verordening verbetert de dienstverlening aan inwoners door toegankelijker regels, werken vanuit kernwaarden, integrale aanpak van hulpvragen en maatwerk;
4. De Verordening draagt bij de uitgangspunten zoals opgenomen in de Visie sociaal domein;
5. De Verordening draagt bij aan het coalitieprogramma;
6. De Verordening ondersteunt de lokale inclusie-agenda;
7. De Verordening actualiseert de regelgeving binnen de Wmo en Jeugdhulp;
8. De Verordening treedt met terugwerkende kracht in werking per 1 januari 2020.

De Verordening Jeugdhulp en Maatschappelijke ondersteuning Gemeente Westerveld 2020 vervangt de huidige Verordening maatschappelijke ondersteuning Gemeente Westerveld 2018 en Verordening Jeugdhulp Gemeente Westerveld 2015.

Besluit

Besluitpunt 1

De Verordening Jeugdhulp en Maatschappelijke Ondersteuning gemeente Westerveld 2020 vast te stellen, met terugwerkende kracht per 1 januari 2020, onder gelijktijdige intrekking van de:

- Verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Westerveld 2018;
- Verordening Jeugdhulp gemeente Westerveld 2015.

Motivering

Aanleiding en context

Sinds de decentralisatie in 2015 is de gemeente Westerveld gericht op een succesvolle transitie én transformatie in het sociaal domein. Inmiddels is het 2020 en is de transitiefase al even achter de rug. Er is en wordt hard gewerkt aan de doorontwikkeling van de gewenste transformatie. Er wordt steeds meer gewerkt vanuit de ‘omgekeerde toets’. Deze toets houdt in dat niet de letter van de wet, maar het doel van de wet uitgangspunt is. Er wordt meegedacht met de inwoner over het resultaat dat hij wil bereiken. Pas daarna wordt gekeken of dat resultaat past binnen de doelstelling van de wet. Vervolgens wordt bekeken welke wettelijke instrumenten nodig zijn om het gewenste resultaat te bereiken. Dus: eerst oplossen, dan regelen.

Als we de inwoners van Westerveld als uitgangspunt nemen, maakt het hen niet uit vanuit welk domein er ondersteuning, zorg of begeleiding wordt geleverd als dit maar helpt bij het oplossen van het probleem. Dit betekent dat er over de ‘domeinen’ heen moet worden gekeken bij de vraag wat een gezin, een jongere, een volwassene of een oudere een stap verder kan brengen. Om dit te illustreren hieronder een voorbeeld.

Een medewerker van het Jeugd- en Gezinsteam begeleidde een gezin met veel thuisproblematiek. Deze alleenstaande moeder had 4 jonge kinderen op drie verschillende scholen (waaronder 1 op het speciaal onderwijs), had geen netwerk in de gemeente en er waren forse schulden. Om de situatie te verbeteren is er toen vanuit het Team Jeugd leerlingenvervoer aangevraagd voor het kind dat naar het speciaal onderwijs ging (hier was formeel geen recht op). Dit en een aantal andere interventies vanuit het Team Jeugd creëerde rust binnen het gezin. Hierdoor kon moeder ook weer aan het werk.

De omgekeerde toets is een beslismethodiek van Stichting Stimulansz. In 2018 heeft Stimulansz ter uitvoering van de omgekeerde toets een ‘omgekeerde model-verordening Sociaal Domein’ ontwikkeld. De voorliggende Verordening is gebaseerd op deze model-verordening. In de Verordening wordt vastgelegd op welke wijze de gemeente Westerveld de Wmo- en jeugdhulp wil uitvoeren. Er is voor gekozen om de Participatiewet nog geen onderdeel te laten uitmaken van voorliggende Verordening. Dit is op termijn wel de wens.

Beoogd resultaat

1. De Verordening maakt het gemeentelijk beleid binnen het Sociaal Domein (Wmo/ Jeugd) beter toegankelijk voor inwoners en hulpverleners;
2. De Verordening legt een fundament onder de huidige uitvoeringspraktijk, de omgekeerde toets en stimuleert tot doorontwikkeling van de toepassing ervan;
3. De Verordening verbetert de dienstverlening aan inwoners door toegankelijker regels, werken vanuit kernwaarden, integrale aanpak van hulpvragen en maatwerk;
4. De Verordening draagt bij de uitgangspunten zoals opgenomen in de Visie sociaal domein;
5. De Verordening draagt bij aan het coalitieprogramma;
6. De Verordening ondersteunt de lokale inclusie-agenda;
7. De Verordening actualiseert de regelgeving binnen de Wmo en Jeugdhulp;
8. De Verordening treedt met terugwerkende kracht in werking per 1 januari 2020.

Argumentatie

De Verordening maakt het gemeentelijk beleid binnen het Sociaal Domein (Wmo/ Jeugd) beter toegankelijk voor inwoners en hulpverleners

Deze Verordening maakt het beleid van de gemeente Westerveld beter toegankelijk voor inwoners. De tekst is opgesteld in begrijpelijke (niet-juridische) taal, kernwaarden zijn benoemd (*waarom doen we dit?*) en de opbouw is geordend op thema's in plaats van op wet. Er is een publieksversie van de

Verordening met een lezersvriendelijke opmaak, illustraties en een prettig leesbaar lettertype. De Verordening zal op een strategische plek op de website van de gemeente worden aangeboden. De model-verordening van Stimulansz heeft als basis gediend. De toegankelijkheid van beleid en regels in deze Verordening zal vooral hulpverleners, maatschappelijke instellingen en juridische hulpverlening en goede komen bij het ondersteunen van inwoners. Vanwege de eisen van het Ministerie van Binnenlandse Zaken voor officiële bekendmaking van Verordeningen op overheid.nl, komt er naast de publieksversie ook een ‘kale tekst’ die op overheid.nl zal worden gepubliceerd.

De Verordening legt een fundament onder de huidige uitvoeringspraktijk, de omgekeerde toets en stimuleert tot doorontwikkeling van de toepassing ervan

De omgekeerde toets is een methodiek dat integraal, vraag- en waardegericht werken stimuleert en tot doel heeft om passend maatwerk te leveren. De (omgekeerde) Verordening geeft regelgeving die daarbij past. De regels sluiten aan bij de uitgangspunten en huidige denkwijze binnen het Sociaal Domein. Ook wordt met de Verordening antwoord gegeven op de dringende vraag vanuit de uitvoeringspraktijk (de consulenten Jeugd en Wmo) om concretere regels en handvaten te krijgen waarbinnen zij hun werk kunnen doen. Daarnaast beperken de regels zich tot hoofdzaken en geven de ruimte voor maatwerk. De Verordening maakt op een aantal plekken duidelijk dat zelfs besluiten kunnen worden genomen die afwijken van de regels, als dat nodig is om maatwerk te kunnen leveren en de kernwaarden te realiseren. Deze Verordening wordt het centrale instrument om inwoners de hulp te geven die echt nodig is.

De Verordening verbetert de dienstverlening aan inwoners

Naast een verbeterde toegankelijkheid van het Wmo- en Jeugdbeleid, geeft de Verordening een impuls voor verbeterde dienstverlening. De Verordening dwingt medewerkers tot integraal denken en werken vanuit kernwaarden. Ze stelt bovendien normen voor professioneel werken en geeft ruimte voor maatwerk. De consulent sociaal domein bepaalt in overleg met de klant of er wat nodig is / wat er nodig is. Deze ruimte is ook nodig om integraal te kunnen werken en de verbinding te zoeken met andere professionals om voor de klant te komen tot een samenhangende aanpak. Op deze manier kan soepel ingespeeld worden op de ondersteuningsvraag van de klant en kan snel op- en afgeschaald worden. Ook stimuleert dit partijen om te komen tot innovatieve oplossingen. De ondersteuning van inwoners wordt daardoor kwalitatief beter.

De Verordening draagt bij de uitgangspunten zoals opgenomen in de Visie sociaal domein

In de visie Sociaal Domein zijn uitgangspunten geformuleerd die gericht zijn op een succesvolle transitie én transformatie in het Sociaal Domein in Westerveld. De beleidsdoelen zoals opgenomen in het Beleidsplan Sociaal Domein 2017 zijn gebaseerd op deze uitgangspunten. In de visie zijn volgende uitgangspunten centraal gesteld:

- Meer burger, minder overheid;
- Meer buurt/wijk, minder centraal;
- Meer preventief, minder curatief;
- Meer integraal, minder versnipperd;
- Meer collectief, minder individueel.

De kernwaarden die worden benoemd in de Verordening, en van waaruit wordt gewerkt, sluiten aan bij deze uitgangspunten.

De Verordening draagt bij aan het coalitieprogramma

De invoering van deze Verordening brengt de realisering van een aantal doelen en maatregelen die zijn opgenomen in het coalitieprogramma 'Grensverleggend Besturen 2.0' dichterbij. Onder meer op de volgende punten:

1. Het verbeteren van de toegang tot hulp van de gemeente wordt gestimuleerd door middel van begrijpelijke, goed leesbare regels die op één plek zijn vastgelegd;
2. Het leveren van passend maatwerk dat domein overstijgend is (omgekeerd toetsen)

De Verordening ondersteunt de lokale inclusie-agenda

Toegankelijke overheidsinformatie voor inwoners met een beperking vormt één van de pijlers van de lokale inclusie agenda. Deze Verordening komt daaraan tegemoet doordat een publieksversie beschikbaar wordt gesteld. Bovendien dwingt deze Verordening medewerkers rekening te houden met de beperkingen van inwoners, het hulpaanbod daarop aan te passen, actief te wijzen op onafhankelijke cliënt ondersteuning en integraal denken en werken.

De Verordening actualiseert de regelgeving binnen de Wmo en Jeugdhulp

De Verordening bundelt de huidige Verordeningen Wmo en Jeugdhulp. Daarmee wordt gezorgd voor een actuele centrale vindplaats van de kernwaarden en – regels. Van de gelegenheid is gebruik gemaakt om verouderde, overbodige regels te schrappen en regels te harmoniseren en stroomlijnen. Bovendien is de Verordening aangepast aan actuele wet- en regelgeving en gewezen jurisprudentie. Dit alles moet leiden tot een verdere afname van het aantal klachten en bezwaarschriften.

De Verordening treedt met terugwerkende kracht in werking per 1 januari 2020

Voorgesteld wordt om voorliggende Verordening met terugwerkende kracht per 1 januari 2020 in te laten gaan, zodat de in het voorstel vastgelegde werkwijze van toepassing is op het gehele jaar 2020. Deze ingangsdatum is met name gekozen om de uitvoeringspraktijk zo snel als mogelijk te bekrachtigen binnen het regelend kader. Met de inwerkingtreding van de verordening met terugwerkende kracht hebben wij een (juridisch) fundament op gemeentelijk niveau voor de huidige werkwijze en de toepassing van de per 1 januari 2020 geldende inkoopmodellen en -tarieven.

De rechtszekerheid van inwoners in niet in het geding door de terugwerkende kracht van inwerkingtreding. De vaststelling van de Verordening is immers een bekrachtiging van de huidige uitvoeringspraktijk. Daarnaast is in de Verordening geregeld dat een inwoner recht houdt op een al verstrekte voorziening, ook na 1 januari 2020.

Aangezien de betreffende tarieven en daarmee gepaarde werkwijze(n) per 1 januari 2020 al van kracht zijn, is het (met het oog op mogelijk bezwaar en beroep) tevens van belang dat het bestuurlijk besluitvormingsproces een correcte maar spoedige doorgang heeft.

Kanttekening en risico's

- *Implementatie van de Verordening*

Een nieuwe Verordening vraagt om een goede implementatie. In afstemming met de uitvoering wordt er gezorgd voor het eigen maken van de nieuwe Verordening en een doorgaande lijn hiervan in werkprocessen, formulieren, brieven en rapportages. Ook zal er aandacht besteed worden aan het goed informeren van de inwoners.

- *Privacywetgeving*

Ruimte voor de consultants sociaal domein schuurt soms met de strikte regelgeving. Onder het motto “de bal op de lijn is ook in” dagen wij onze medewerkers uit om in het belang van de klant ook de randen van de regels te verkennen. Als informatie-uitwisseling noodzakelijk is bij het oplossen van een hulpvraag, wordt de nadruk gelegd op de mogelijkheden die de wetgeving biedt in plaats van de belemmeringen. Dat dit achteraf goed verantwoord moet worden is helder, maar in het proces mag de klant daar niet de dupe van worden. Wat betreft de informatiedeling betekent dit dat, conform de AVG wetgeving, met toestemming van de klant informatie integraal over het sociaal domein gedeeld wordt. In zeer ernstige situaties zal de voor de hulpverlening noodzakelijke informatie worden gedeeld, ook als de toestemming van de inwoners nog niet is geregeld. Achteraf zal dit dan worden verantwoord en vastgelegd waarom voor deze werkwijze is gekozen.

- *Up-to-date houden van de Verordening*

Uitgangspunt is dat deze Verordening de basis vormt voor de komende jaren. Mochten er zich als gevolg van wetwijzigingen of rechterlijke uitspraken wijzigingen voordoen, dan zullen deze overzichtelijk ingevoegd en uitgelegd worden.

- *Opmerkingen Adviesraad Sociaal Domein*

De Verordening is in een vroegtijdig stadium aangeleverd aan en besproken met de Adviesraad. Er heeft een aantal overleggen plaatsgevonden met een afvaardiging van de Adviesraad en de beleids- en kwaliteitsmedewerkers. Tijdens de gesprekken is in een constructieve en positieve sfeer gesproken over de inhoud van de Verordening. Er heeft een aantal inhoudelijke en tekstuele aanpassingen plaatsgevonden op aangeven van de Adviesraad. Zo heeft de Adviesraad een voorstel gedaan voor de leeswijzer. Dit voorstel is overgenomen. Op 27 februari 2020 is de Adviesraad formeel om advies gevraagd. De Adviesraad heeft op 20 maart 2020 een definitief advies uitgebracht over de Verordening. Het advies en een (concept)bestuurlijke reactie zijn bijgevoegd.

Aanpak/uitvoering en communicatie

Aanpak

Voor de totstandkoming van een breed gedragen Verordening hebben wij de volgende aanpak gehanteerd:

- Er is input opgehaald bij medewerkers. Ook is rekening gehouden met de gebiedsgeoriënteerde werkwijze van Welzijn Mensenwerk;
- Er hebben tussentijdse toetsingsmomenten plaatsgevonden met (een afvaardiging) van de adviesraad sociaal domein;
- De inhoudelijke wijzigingen in de Verordening zijn juridisch getoetst door onze afdeling juridische zaken;
- De inhoudelijke wijzigingen in de Verordening zijn getoetst door Stimulansz;
- De inhoudelijke wijzigingen in de Verordening zijn besproken met betrokkenen in het sociaal domein. Denk hierbij aan medewerkers (consultanten, beleidsmedewerkers, kwaliteitsmedewerker, administratie, inkoop, coördinator, teamleider);
- De inhoudelijke wijzigingen in de Verordening zijn besproken met de betrokken portefeuillehouders;
- De afdeling communicatie is betrokken bij het ontwikkelproces van de Verordening.

Communicatie

Er is een publieksversie opgesteld die als bijlage is toegevoegd. De publieksversie is inhoudelijk identiek aan de officiële versie en is bedoeld voor de buitenwereld, maar ook voor medewerkers. Na vaststelling van de Verordening door de raad zullen de officiële publicatie en publieksversie wereldkundig worden gemaakt, in ieder geval:

- Op de gemeentelijke website;
- Via bekendmaking op overheid.nl;

De Verordening zal uiteraard (nogmaals) worden toegelicht aan consultants, beleidsmedewerkers, kwaliteitsmedewerkers, administratie, inkoop, coördinator, teamleider maar ook aan maatschappelijke partners zoals de opbouwwerkers van Welzijn Mensenwerk en de beweegcoaches. Indien gewenst, kan aan het college en (een afvaardiging van) de gemeenteraad tevens een toelichting worden gegeven.

Integrale advisering

Intern_en_extern

Duiding integrale advisering

Intern

- Er is input opgehaald en getoetst bij medewerkers (consultanten, beleidsmedewerkers, kwaliteitsmedewerker, administratie, inkoop, coördinator, teamleider);
- De inhoudelijke wijzigingen in de Verordening zijn besproken met de betrokken portefeuillehouders;
- De inhoudelijke wijzigingen in de Verordening zijn juridisch getoetst door onze afdeling juridische zaken.

Extern

- Er is om advies gevraagd aan de adviesraad sociaal domein. Ook hebben tussentijdse toetsingsmomenten plaatsgevonden;
- De inhoudelijke wijzigingen in de Verordening zijn getoetst door Stimulansz.

Kosten, baten, dekking

Met de doorontwikkeling van de verdere transformatie in het Sociaal Domein, en daarmee het omgekeerd werken, is al rekening gehouden in de gemeentelijke begroting. Aan de technische verbeteringen zijn geen financiële consequenties verbonden.

De verwachting is dat het integraal werken vanuit de omgekeerde toets gedachte bijdraagt aan de opgave om binnen de budgettaire kaders te blijven. Het vaststellen van de tarieven voor informele pgb's naar het in Nederland gebruikelijke tarief van € 20,- per uur én het meer inzetten op toezicht kan ook bijdragen aan de opgave om binnen de budgettaire kaders te blijven. Op voorhand is nog niet precies te zeggen wat de besparing zal zijn. Wij monitoren de effecten van deze veranderingen in het kader van de reguliere P&C-cyclus en onze ombuigopgaven Sociaal Domein.

Bijlagen

1. Bijlage 3 - reactie college B&W op advies ASD Westerveld 19.05.2020.pdf
2. Bijlage 2 - Advies ASD Westerveld op verordening Jeugdhulp en maatschappelijke ondersteuning 2020 wmo-jeugd 18.03.2020.pdf
3. Bijlage 1 - Verordening Jeugdhulp en maatschappelijke ondersteuning gemeente Westerveld 2020.pdf